

**Проект на Национална програма „Стимулиране на
публикационната активност в авторитетни международни научни
списания и отворения достъп до научна информация“**

Информация

Откриване / Приключване: 06.08.2021 г. - 07.09.2021 г. Неактивна

Номер на консултация: #6212-K

Област на политика: Наука и технологии

Тип консултация: ---

Вносител: Министерство на образованието и науката

Тип вносител: Национално

Осигуряването на качествено образование и нарастване ролята на науката в икономиката на страната е предпоставка за повишаването на конкурентоспособността на българската икономика и трансформирането ѝ в икономика, базирана на знанието и интелигентния растеж.

Поради това е необходимо да продължат усилията за повишаване нивото на научноизследователската дейност и международната интеграцията на българската научноизследователска общност, засилвайки видимостта на резултатите от дейността ѝ (научни публикации и патенти) в световно признати регистри. В тази насока Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2017-2030 г. поставя като специфична цел устойчивото възстановяване на международните позиции на страната по количество и качество на международно видимата научна продукция, публикувана в реномирани издания, което свидетелства за съвременни изследвания на високо ниво.

Отворената наука представлява нов подход към научния процес, основан на съвместна работа и нови начини за разпространение на знания чрез използване на цифрови технологии и нови инструменти за съвместна работа и сътрудничество. В изпълнение на Препоръка (ЕС) 2018/790 на Комисията от 25 април 2018 година относно достъпа до научна информация и нейното съхранение страната ни има ангажимент да осигури свободен достъп до научните публикации, резултат от научни изследвания, финансирани с публични средства. Основни инструменти за прилагане на този модел в България е Българският портал за отворена наука (BPOS) и националното хранилище за отворен достъп до научна информация, поддържани от Националния център за информация и документация както и институционалните хранилища.

В изпълнение на това е разработена Национална програма „Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и

отворения достъп до научна информация“. Целта на програмата е стимулиране на публикационната активност на научноизследователския състав и повишаване броя на научните публикации в авторитетни научни списания, реферирани или индексирани в световните бази данни Web of Science или Scopus, както и насърчаване на културата на споделяне на научна информация с отворен достъп и възприемането ѝ като стандартна практика от научноизследователската общност.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на образованието и науката

Адрес: София, София, бул. Княз Дондуков №2А

Електронна поща: priemna@mon.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Документи

Пакет основни документи:

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 15.10.2021](#)

[Проект на Национална програма „Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация“ - вер. 1.0 | 06.08.2021](#)

[Мотиви към проект на Национална програма „Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация“ - вер. 1.0 | 06.08.2021](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Сашка Крумова (07.09.2021 13:25)

Становище на разширеното научно ръководство на Институт по биофизика и биомедицинско инженерство БАН

Становище

относно Проект на НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „СТИМУЛИРАНЕ НА ПУБЛИКАЦИОННАТА АКТИВНОСТ В АВТОРИТЕТНИ МЕЖДУНАРОДНИ НАУЧНИ СПИСАНИЯ И ОТВОРЕНИЯ ДОСТЪП ДО НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ“,

предложен за обществено обсъждане

от Министерски съвет на Република България

Разширеното научно ръководство на Институт по биофизика и биомедицинско инженерство към Българска академия на науките (ИБФБМИ-БАН) в лицето на Директор, Заместник-директори, Научен секретар, Председател на Научния съвет и Председател на Общото събрание на учените изказва своето положително мнение за инвестираните усилия от страна на Министерски съвет да вземе предвид изразените становища и да ревизира първоначалния вариант на Проекта на Национална програма „Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация“. Въпреки това бихме искали да обърнем внимание на някои все още спорни според нас моменти, които следва да бъдат анализирани с цел по-ефективно прилагане на предложената Национална програма.

На първо място бихме искали да отбележим, че макар и включена като бенефициент в настоящия проект на Програмата, БАН е в неравностойно положение поради факта, че като критерии за научната ѝ дейност се отчитат публикации само в квартали Q1 и Q2, докато за останалите научни организации, бенефициенти по Програмата, се отчитат и такива в Q3 и Q4.

Друг основен недостатък е липсата на механизъм за финансиране на статии с отворен достъп. Очевидно за това се разчита само на проектно финансиране, но то често пъти е недостатъчно, имайки предвид че таксите за отворен достъп са от порядъка на 2000-3000 евра и повече. Би било разумно в Програмата да се заложи възможност/механизъм за финансиране (частично или пълно) на публикации в списания с Q1 и Q2 с отворен достъп, което реално би стимулирало висококачествена публикационна дейност и би било в пълен синхрон с целите на Програмата.

По отношение на „Предоставените от МОН средства за втория и третия етап на настоящата програма не могат да надвишават средствата, които НО или ВУ са използвали (без тези от настоящата НП) за стимулиране на публикационната активност на научноизследователските си състави за предходния етап.“ изказваме мнение, че поставянето на такова условие ще доведе до ограничаване на публикационна дейност до определено ниво, но не и до очакваното стимулиране.

По отношение на: „Средствата по програмата, се предоставят на съответния бенефициент, ако е осигурил свободен достъп:

- за втория етап на програмата на минимум 15% от научната продукция на организацията за предходната календарна година;

- за третия етап на програмата на минимум 30% от научната продукция на организацията за предходната календарна година.“ считаме, че спазването на тези правила би означавало, че ВУ и НО, които нямат възможност да поддържат отворен достъп на 15/30% от научната си продукция, не могат да кандидатстват за финансиране по Програмата, т.е. именно организациите, които имат най-голяма нужда от подкрепа, има вероятност да не я получат.

Надяваме се изказаните мнения и становища в резултат на общественото обсъждане на настоящия проект да доведат до създаването на Национална програма „Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация“ , която да бъде в интерес на всички български учени, които, от своя страна, да доведат до нейната успешна реализация.

07.09.2021, София

Подкрепили Становището: Директор на ИБФБМИ-БАН проф. д-р Таня Пенчева, Заместник-директори проф. д-р Галя Станева и проф. д-р Ирена Жекова, Научен секретар проф. д-р Сашка Крумова, Председател на Научния съвет чл.-кор. д-р д-мн Красимир Атанасов и Председател на Общото събрание на учените проф. д-р Антоанета Попова.

Автор: Татяна Куцарова (03.09.2021 09:24)

Становище на Научния съвет на Института по електроника, Българска академия на науките

**Становище на Научния съвет
на Института по електроника на БАН**

Относно: Представен за обсъждане проект на Национална програма „Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация“

Научният съвет на Института по електроника на БАН се запозна с проекта на Национална програма „Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация“ и изразява своето отрицателно становище относно представения проект. В публикувания текст на Програмата се нарушават принципите за равнопоставеност на различните изследователски организации и не отговаря на европейските принципи за единство в научноизследователските дейности. Подкрепяме стартирането на такава програма, но при спазване на тези принципи.

В приложените мотиви няма никаква яснота защо Програмата е предложена в този си вид – например, не е посочено защо изследователите от БАН и тези от ВУ и другите НО се третират по различен начин при еднакви други условия и т.н.

В проекта не е предвидена единна методика за оценка на публикационната активност на ВУ и НО и съответно за разпределението на средствата по Програмата към бенефициентите пропорционално на броя на научните им публикации в издания, индексирани в световните бази данни Web of Science или Scopus и попадащи в системата от квартали, като в представения проект за БАН е предвидено да се премират само публикациите от първите два квартали (Q1 и Q2). Това поставя изследователите от БАН в напълно неравностойно положение, защото всички изследователи обикновено започват публикациите си в определена област с публикуване в списания с по-нисък импакт фактор и в по-ниските квартали, т.е. те няма да бъдат премирани само за колегите от БАН, а ще бъдат премирани за останалите колеги.

Друг сериозен недостатък на предложения проект е неяснотата как ще се процедира при публикации, общи за съавтори от БАН и ВУ (за някои от звената на БАН общите публикации с колеги от ВУ са близо до 100% от научната продукция). Съгласно предложената Програма, съавторите ще бъдат стимулирани по напълно различен начин: когато публикациите са в списания от Q3 и Q4, те ще бъдат премирани само за съавторите извън БАН и не-премирани за изследователите от БАН.

В приложените мотиви няма и яснота как са избрани стойностите на коригиращите коефициенти 0.5 и 0.05, когато съавторите от съответната организация са под 10% и под 1% (т.8 от Проекта). Така ще бъдат награждавани и стимулирани финансово учени с минимален принос към публикуването в съответния квартал и/или съставляващи несъществена част от научния колектив работил върху публикацията.

Представеният проект не гарантира равнопоставеност и прозрачност като водещи принципи при изразходването на публични средства. Не е предвидена единна методика за разпределението на средствата за допълнителни трудови

възнаграждения за авторство или съавторство на научни публикации в издания, индексирани в Web of Science или Scopus. Освен явното поредно дискриминиране на учените от БАН, остава и въпросът за лицата на повече от една академична длъжност едновременно във висшите училища и научни организации, които не са пренебрежимо малка група и развитието на това явление и негативните последици от него.

Настояваме проектът да бъде преработен, като се отчетат посочените слабости, които го правят неприемлив в предложения вид и да бъде избегнато поредното противопоставяне на научната общност на страната, както това бе направено и с ПМС N371 от 17.12.2020г. относно заплащането на учените в университетите и БАН.

Призоваваме отговорните институции към предприемане на необходимите стъпки за преодоляване на изкуственото противопоставяне и разединяване на научната общност на България и прилагане на единни и ясни критерии и методики за заплащането и стимулирането на публикационната активност на учените във висшите училища и в БАН.

Настояваме държавата в лицето на МОН да спазва Закона за насърчаване на научните изследвания, който изисква провеждане на единна научноизследователска политика в България, а не действия, водещи до разединяване на научната общност!

Становището е прието на заседание на Научния съвет на Института по електроника на 01 септември 2021г.

История

Начало на обществената консултация - 06.08.2021

Приключване на консултацията - 07.09.2021

Справка за получените предложения

Справка или съобщение.

Окончателен акт на Министерския съвет
